

PAPER DETAILS

TITLE: Uluslararası Arastirmacilarin Alan Deneyimleri Üzerine Bir Analiz

AUTHORS: Gülsah TASÇI,Seyfi KENAN

PAGES: 265-286

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1190627>

Uluslararası Araştırmacıların Alan Deneyimleri Üzerine Bir Analiz *

An Analysis on Field Experiences of International Researchers

Gülşah TAŞÇI **
Seyfi KENAN ***

Öz

Yükseköğretimde uluslararasılaşmanın önemli boyutlardan biri de araştırmacıların uluslararası hareketlilik aracılığı ile akademik alana yaptıkları katkılardır. Bu nedenle uluslararasılaşma, araştırmacıların başarılı bir araştırma kariyeri ile ayrılmaz bir şekilde bağlantılıdır. Çoğu araştırmacı için, uluslararası faaliyetlerde bulunmak bir seçenek değil, verilen bir seçenektir. Dolayısıyla başarılı bir akademik gelişim, saygın araştırmacılar ile iş birliği yaparak, alanında önemli kişilerle uluslararası konferanslara katılmayı gerektirir. Bu bağlamda bu araştırmanın temel amacı uluslararası araştırmacıların araştırma sürecinde karşılaştığı zorlukların ortaya konmasının yanı sıra, elde edilen fırsatların otoetnografik bakış açısına odaklanarak irdelenmesidir. Bu nedenle araştırmanın doğasına uygun olarak bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden otoetnografik durum çalışması kullanılmıştır. Sonuç olarak uluslararasılaşmayı araştırmanın uluslararası akademik alanda nasıl uluslararası araştırmacı olmaya çalıştığının öyküsünün anlatıldığı bu çalışmada, gelecekte araştırma yapacaklara elde edilen deneyimlere yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Uluslararasılaşma, araştırmacı hareketliliği, zorluklar, fırsatlar, otoetnografi.

Abstract

One of the important dimensions of internationalization in higher education is the contribution of researchers to their academic fields through international mobility. Thus, internationalization is inseparably associated with the successful research careers of the researchers. Thus, for most

* Bu makalenin ilk hali EYFOR 2018'de sözlü bildiri olarak sunulmuş, daha sonra makaleye dönüştürülmüştür.

** Dr., İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İstanbul, E-posta: gtsaci@29mayis.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-0701-2824>

*** Prof. Dr. Marmara Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İstanbul, E-posta: seyfi.kenan@marmara.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-3773-7693>

researchers, engaging in international activities is not a choice, but an obligation. A successful academic career requires cooperation with respected scholars and participation in international conferences frequented by significant researchers. Thus, the present study aimed to determine the challenges that researchers face in international research and to examine the opportunities provided by focusing on the auto-ethnographic perspective. Therefore, due to the nature of the research, several methods such as the auto-ethnographic method, a qualitative research method, were preferred in the present study. As a result, the current study, which tells the story of a researcher of internationalization who attempts to become an international researcher, includes recommendations of experienced academicians for future researchers.

Keywords: Internationalization, researcher mobility, challenges, opportunities, autoethnographi.

Summary

Introduction

Currently, the speed of the propagation of knowledge makes the international vision and tools of the academicians, one of the keystones of internationalization in higher education, more important. Thus, internationalization is inseparably linked to a successful research career. For most academic researchers, participation in international events is not an option, but an opportunity provided by the university. However, building a successful academic career requires cooperation with respected international researchers, publishing articles in internationally accepted scientific journals, and participating in significant international conferences in the field. Thus, based on the role of academics or researchers in the production and dissemination of knowledge on internationalization, it could be suggested that academics or researchers play an important role in international mobility.

One of the important dimensions of internationalization of higher education is the contribution of researchers to the academic field through international mobility. Thus, internationalization is inseparably linked to a successful research career. Therefore, the present study aimed to explore the challenges that researchers encounter in international research and to investigate the opportunities based on the auto-ethnographic approach. It was observed that the international mobility of academicians or doctoral candidates are increasingly more important in an academic specialization. It was reported that the mobility of researchers affects and shapes their careers. Thus, the present study could contribute to the research field by explaining the efforts of a scholar in becoming an international researcher and by transferring this experience to future researchers. Thus, the study findings could contribute both to the theoretical reflections and argumentative analysis about the experiences of the researcher.

Method

As self-study of a personal history contributes to the personal and professional development of young researchers in the academy, it especially becomes an increasingly important methodology in the development of research strategies and practices. Thus, personal history is important

in understanding the research experiences of colleagues with a self-study approach to reveal the association of these experiences with the theory. One of the methods recently employed by researchers in this process is the autoethnographic method. The autoethnography approach entails a focus on the “process”. Autoethnography focuses on the process (Ellis, Adams, & Bochner, 2011, p.1) since the researcher has to tackle her or his “own” experiences within the context of the “process”. Another important point in autoethnography is “reflective reflexivity”. Bourdieu, who explained reflective reflexivity as a Bourdieuan method based on concepts such as doxa and habitat, employing the knowledge produced in the academic field as a reflective tool when examining the processes where the topic reflects the subject’s ideas (Calhoun, 2007; Reed-Danahay, 2017; Taşçı-Kaya, 2016). Thus, this method is effective for the researcher to observe how the self-personality affects the research and to review self-experiences and patterns that are the consequences of a long period of reflexive evaluation. In the present study, based on the experiences of the researcher determined with the auto-ethnographic method, the researcher contributed to learning new things about one’s self, observing the self-deficiencies, and developing awareness about one’s own experiences. In this method, where the researcher becomes the study data, the experiences of the researcher are identified. Due to the above-mentioned reasons and based on the nature of the present study, auto-ethnographical method, and narrative and reflective method, both qualitative research methods, were employed in the present study. Both methods were based on critical theory. Auto-ethnographic research at strengthens research that aims to analyze cases and actions. In this type of research, the researcher who conducts ethnomethodological analysis in a conceptual framework that analyzes the experiences with a temporal lens, attempts to reflect self-perceptions about the situation (Özdemir, 2010, p.338), synthesizes the topşc and perceptions focusing on the subject and conducts a thematic analysis in the second stage. In the thematic analysis, two main themes were identified in challenges and opportunities categories: Academic, social-cultural, and economic sub-themes were determined in the theme of challenges, while academic and social-cultural sub-themes were determined in the theme of opportunities. Currently, the speed of the propagation of knowledge makes the international vision and tools of the academicians, one of the keystones of internationalization in higher education, more important. Thus, internationalization is inseparably linked to a successful research career. For most academic researchers, participation in international events is not an option, but an opportunity provided by the university. However, building a successful academic career requires cooperation with respected international researchers, publishing articles in internationally accepted scientific journals, and participating in significant international conferences in the field. Thus, based on the role of academics or researchers in the production and dissemination of knowledge on internationalization, it could

Findings, Conclusions, and Suggestions

One of the most important challenges in the personal experiences of a researcher is the difficulty in determining the difference between knowing and living, even though the researcher is familiar with the higher education structure. During the research, the researcher experienced difficulties in making appointments and establishing communication. Several factors such as environment,

language and dialect differences, differences in food culture and habits, time-zone differences, living or working with people from different countries naturally affected the researcher in the process. Differences in language and conceptualization and cultural shock were among these challenges. On the other hand, the longing for the family and local habits led the researchers to feel lonely from time to time. Another challenge was economic difficulties. Lack of scholarship and lack of support from the MoNE were among these. On the other hand, the opportunities for the researcher included self-improvement and self-confidence, language development, cultural awareness, the sense of being a global citizen, and academic connections. In the present study, the challenges and the opportunities a researcher faces during international research were determined with various methods such as autoethnography, narrative, and critical reflection methodologies, all qualitative research methods. The present study that reflected the history of a researcher conducting research on internationalization as she or he became an international researcher included specific strategies for future researchers. The method intended to encourage researchers to scrutinize their careers with a reflective approach and auto-ethnographic method to thematize their experiences. One of the academic challenges the researcher faced was the obligation to use a foreign language and associated conceptions. Similarly, communication problems were among experienced challenges. One of the most important challenges the researcher faced was financial difficulties. The social-cultural challenges the researcher faced included adjustment issues and culture shock, racism, social isolation, loneliness, and cultural barriers. In the present study, the opportunities for the researcher included self-improvement and self-confidence, language development, cultural awareness, the sense of becoming a global citizen, academic connections. Undoubtedly, researchers will continue to play an important role in internationalization in the next century. Especially for young researchers to represent Turkey abroad and benefit from international opportunities, the process should be scrutinized with a methodical and international approach. Thus, it will be useful for future researchers to consider the following recommendations:

- Orientation should be provided for the researchers about the country, system, institution, etc. before going abroad,
- The researchers should be informed and advised about the university system and its functions in the target country,
- Joint projects should be prioritized instead of individual work in workplaces,
- Language orientation should be provided to prevent language problems.
- Joint projects and seminars that aim to improve academic connections should be prioritized.
- Social integration activities should be included to increase cultural awareness and social and cultural empathy in orientation.
- The conditions should be evaluated by inviting educational consultants in Turkey and the destination country,
- Adequate sponsorships and scholarships should be provided for the researcher to eliminate inter-institutional opportunity inequality.

Orientation programs should be developed for international researchers on intercultural learning and research.

Giriş

Yükseköğretimde uluslararasılaşma, son yıllarda dünya çapında en popüler konulardan biri olmuştur. Özellikle de 1999 yılında 'Bologna Bildirisi'nin imzalanması ile yükseköğretimde uluslararasılaşma hız kazanmıştır (Aerden, de Decker, Divis, Frediriks ve de Wit, 2013). Bu değişime paralel olarak da son yıllarda uluslararasılaşmaya yönelik program ve faaliyetler, sınır ötesi uluslararasılaşma ve kampüste uluslararasılaşma olarak iki boyutta ele alınmaya başlamıştır. Bu iki kategori birbirinden kesin çizgilerle ayrılmamakta ve uluslararasılaşma stratejisinin birbirini tamamlayan iki ayağı olarak görülmektedir (Knight, 2008, s.22). Bu yönüyle yükseköğretimde uluslararasılaşma, küreselleşme ile etkileşim içindedir ve yurtiçi ve yurtdışı bağlamıyla karmaşık bir süreçtir (Taşçı, 2018). 'Kampüste Uluslararasılaşma', öğrencilerin uluslararası kavrayış ve kültürlerarası becerilerini geliştirmeye yardımcı olan; müfredat ve programlar, öğretim ve öğrenme süreçleri, ders dışı faaliyetler, yerel kültürel etnik gruplarla irtibat ve araştırma ve bilimsel faaliyetlerden oluşmaktadır. Öte yandan 'Sınır ötesi Uluslararasılaşma' ise, sınırlar ötesindeki her türlü eğitim yapılarını içine almaktadır. Öğrenci ve akademik personel hareketliliği, proje, program ve sağlayıcı hareketliliği bu faaliyetler arasındadır. Bu bakımdan bu bileşenlerin birbirine geçmiş olarak görülmesi gerekmektedir (Knight, 2008, s.22).

Yükseköğretimde uluslararasılaşmanın boyutlarına ilişkin alanyazın irdelendiğinde son yıllarda çeşitli araştırmaların yapıldığı (Altbach ve Knight, 2007; Bartel, 2003; Beelen, 2011; Childress, 2009; Fielden, 2008; Green, 2003; Gürüz, 2003; Hudzik, 2015; Knight, 2008; Kondakçı, 2010; Leask, 2015; Taşçı, 2018; Teichler, 2004) ve yükseköğretimin uluslararasılaşmasında akademisyen, öğrenci ve müfredatın önemli bir rol oynadığı görülmektedir. Nitekim, akademik hareketliliğin, bilginin yaratılmasına ve yaygınlaşmasına katkısı olduğu gibi özellikle de örtük müfredata, bilgi ve deneyimin gelişimine, çeşitlenmesine de katkıda bulunduğu da yaygın bir şekilde bilinmektedir (OECD, 2001, 2008). Benzer bakış açısıyla nitelikli insan kaynağının uluslararası hareketliliği, yalnızca belirli bir ülke düzeyinde değil, aynı zamanda küresel olarak da bilimsel ilerlemeyi yönlendirmede önemli bir rol oynadığı kabul edilmektedir. Özellikle de kariyer gelişimi ve araştırma olanakları, önemli meslektaşlarla ve prestijli kurumlarda çalışma imkânı gibi faktörler araştırmacılar için hareketliliğin güçlü itici güçleri olarak kabul edilmektedir (Appelt, Beuzekom, Galindo-Rueda ve Pinho, 2015). Bu bağlamda pek çok ülke bilim insanlarının veya yüksek vasıflı bireylerin hareketliliğini daha fazla teşvik etmek için ve yurtdışında araştırma desteğini desteklemek gibi çeşitli politikalar uygulamaktadır (OECD, 2008, 2014). Son yıllarda ise ulusal kurum ve kâr amacı gütmeyen kuruluşların yurtdışındaki akademik araştırmalara destek vererek yurtdışından gelen araştırmacıları ağırlama stratejilerini geliştirdikleri gözlenmektedir (Appelt vd., 2015). Özellikle de bu bağlamda yükseköğretimde uluslararasılaşmanın temel taşlarından biri olan akademisyenlerin uluslararası bir vizyon ve donanımına sahip olması gün geçtikçe daha da önemli hale gelmektedir. Bu perspektifte uluslararasılaşma, başarılı bir araştırma kariyeri ile ayrılmaz bir şekilde bağlantılıdır. Çoğu akademik

araştırmacı için uluslararası etkinliklerde bulunmak bir seçenek değil, sağlanan bir imkandır. Bununla birlikte başarılı bir akademik kariyer süreci, dünyanın neresinde olursa olsun saygın araştırmacılarla iş birliği yapmayı, uluslararası kabul görmüş bilimsel dergilerde yayın yapmayı – ki bu tür dergilerin yayın kurulu ve hakemleri de zorunlu olarak uluslararası bilim insanlarından oluşmaktadır – ve alandaki uluslararası önemli konferanslara katılmayı gerektirmektedir (Wohlert, Norn, Seidelin ve Klöcker-Gatzwiller, 2016). Zira akademisyenlerin bilime ve kuruma adanmışlığı, akademisyenlerin hareketliliği, uluslararası kurumlarla iş birlikleri uluslararasılaşmanın yönünü etkilemektedir (Fielden, 2008). Bu bağlamda uluslararasılaşmada bilgiyi üreten ve paylaştan rolü düşünüldüğünde akademisyenlerin ya da araştırmacıların da hareketlilikte önemli anahtar rol oynadığı söylenebilir. Dolayısıyla, akademisyenlerin uluslararası bir bakış açısına sahip olması, uluslararasılaşmanın farkında olup, uluslararası akademik etkinliklere katılması, uluslararası bağlantılar kurması ve iş birlikleri içinde olması, yeterli derecede yabancı dil kullanma becerisine sahip olması, sınıfındaki uluslararası öğrencilere ve diğer öğrencilere uluslararası bir pencere açabilmesi ve derslerinde kültürlerarası çeşitliliğe yer verecek şekilde derslerini zenginleştirmesi gibi rolleri olduğu düşünüldüğünde akademisyenlerin yükseköğretimdeki önemi yadsınamaz (Taşçı, 2018).

Bununla birlikte çoğu araştırmacı için, üniversitelerde başarılı bir akademisyen olmak uluslararası odaklı olmayı gerektirmektedir (Wohlert vd., 2016) ve dolayısıyla uluslararası hareketliliğin ön koşul olduğu fikri söylemsel olarak yaygınlaşmaktadır (Ackers, 2001, 2008; Bauder, 2015; Enders, 1998; Gonzalez Ramos ve Verges Bosch, 2013). Hatta zaman zaman potansiyel olarak farklı olsa da genellikle araştırmacıların, daha iyi çalışma olanaklarına sahip olmak, yüksek kaliteli araştırmacılarla çalışmak ya da kariyerlerine katkı sağlamak için akademik hareketlilikte bulundukları görülmektedir (Bauder, 2015). Nitekim uluslararası hareketlilik genç araştırmacılara fırsatlar sunarak genç araştırmacıların profesyonel ve sıklıkla uzun süreli uluslararası ağlar kurmalarına ve diğer sistemler hakkında bilgi edinmelerine (Bauder, 2015; Franzoni, Scellato ve Stephan, 2014) ve elde ettikleri bağlantılar yoluyla bilimsel verimliliklerini ve etkilerini artırabilmelerine katkı sağlamaktadır (Bauder, 2015). Zira akademik hareketlilik kategorik olarak ele alındığında, erken kariyer evresindeki araştırmacıların becerilerini geliştirmek ve kariyerlerini ilerletmek için hareket ettikleri görülürken (Weert, 2013; Franzoni vd., 2014; Gibson ve Mckenzie, 2010), tersine üst düzey araştırmacıların gelişmiş akademik becerilerine ve geliştirdikleri ağlar aracılığıyla hareketlilikten faydalanma olasılıkları daha yüksek iken, kendi ülkelerinde bilgi ve becerilerini geliştirmeyi tercih ettikleri gözlemlenmektedir (Franzoni vd., 2014; Gibson ve Mckenzie, 2010). Bu açıdan bakıldığında uluslararası hareketlilik araştırmacıların kariyerini desteklemektedir. Ancak öncelikle kişisel deneyimlerini etkilemektedir. Özellikle de güçlü uluslararası ağlar genç araştırmacılar için çok önemli hale gelmektedir. Bu bağlamda doktora adayının araştırmaya, kariyerini besleyecek profesyonel ilişkiler kurarak başlaması, akademik kariyerine iyi bir başlangıç yapmasıdır. Başka bir pencereden bakıldığında ise uluslararası ağlar, yalnızca en iyi araştırmacılarla çalışarak ve onlarla öğrenerek, araştırma yaparak, yüksek kaliteli araştırmacı olma olasılığını güçlendirmekle kalmayıp, aynı zamanda dünyanın en iyi çalışma ortamlarından faydalanmasını sağlayarak, önde gelen bilimsel dergilerde yayın yapma ve uluslararası araştırma fonlarını çekmek aşmasında önemli rol oynamaktadır (Wohlert vd., 2016).

Bu perspektifte uluslararasılaşmanın en önemli boyutlarından biri görüldüğü üzere araştırmacıların uluslararası araştırmaları ile akademik alana yaptıkları katkılardır. Özellikle de üniversitelerin geliştirilmesi sürecinde ve evrensel bilginin paylaşımı sürecinde bu katkı daha da önemli hale gelmektedir. Küresel araştırmacı nasıl olunur? sorusuna yanıt aramak bu noktada önemlidir. Zira uluslararasılaşmanın bir ürünü olarak doktora eğitiminde ve yapılan araştırmalarda uluslararası vizyon dünyadaki tüm üniversitelerin de hedefleri arasındadır. Doktora düzeyinde uluslararası hareketlilik de bunun önemli bir parçasıdır. Ancak doktora adaylarının hareketliliği hakkında elde edilen bilgiler ve özellikle uluslararası araştırma sürecine yönelik araştırmalar çok sınırlıdır. Diğer eğitim seviyelerinin aksine, doktora düzeyinde hareketlilik istatistikleri dışında, son yıllarda bu konuda sadece birkaç çalışma yapıldığı görülmektedir. Dolayısıyla hem kurumların hem de üniversite liderlerinin kurumsal ve politik hedeflere ulaşmak için bu konuda daha fazla bilgiye ihtiyaçları vardır (Wohlert vd., 2016). Kuşkusuz uluslararası araştırmacılar ve özellikle özgün bir araştırmayı özgürce yürütebilecek ürünleri üretmek için çabalayan doktora adayları, üniversitelerin araştırma sürecinin merkezinde yer almaktadırlar (Kehm, 2008). Ancak zaman zaman uluslararası araştırma projeleri yürütürken, araştırmacılar, sayısız zorluklarla karşı karşıya kalmaktadır (Harzing, Reiche ve Pudelfko, 2013). Alan yazın irdelendiğinde “araştırmacıların araştırma sürecine” yönelik araştırmaların çok az olduğu (Lezzerini ve Hanks, 2016; SIU, 2011; Taylor ve Settelaier, 2003) görülmektedir. Öte yandan yapılan araştırmaların genel olarak araştırma sürecinde karşılaşılan kültürlerarası yöntemsel sorunlara (Singh, 1995) ya da araştırmacıların hareketliliği üzerine odaklandığı görülmektedir (Breschi ve Lissoni, 2009; Fernandez-Zubieta, Marinelli, ve Pérez, 2013; Franzoni vd., 2014; Gibson ve Mckenzie, 2013; Hoisl, 2007; Kim ve Locke, 2010; Miguélez ve Moreno, 2013). Yapılan diğer araştırmalarda ise karşılaşılan uluslararası hareketliliğin önündeki engeller bazı araştırmacıların tanımladığı gibi, finansal kaynakların eksikliğinden kaynaklanırken bir diğer engelin sosyal ilişkilerden kaynaklandığı görülmektedir (Eisemann ve Märdian, 2018).

Yukarıda da değinildiği üzere doktora yapan adayların akademik hareketlilik deneyimlerine ilişkin olarak da çok az araştırma olduğu anlaşılmaktadır. Doktora yapan adaylara yönelik Norveç'te yapılan bir araştırmada, yurtdışında doktora yapan adayların bu deneyimi çok olumlu değerlendirdiği ve özellikle hareketlilik deneyimlerinin araştırmacıların çalışma motivasyonu üzerinde olumlu bir etkisi olduğu ve uluslararası araştırma topluluğunun kendine güvenen aktif üyeleri olarak aday araştırmacıların kimliğinin geliştirilmesine katkı sağladığı tespit edilmiştir (SIU, 2011). Birleşik Krallık tarafından yapılan bir diğer araştırmada ise, doktora öğrencilerinin yurtdışında hareketlilik deneyimlerinin, mesleki ve akademik ağlarını genişletmek, fikir alışverişinde bulunmak gibi süreçlerle araştırmalarına olumlu katkıları olduğu görülürken, doktora adaylarının çoğunun hareketlilikte karşılaştıkları en önemli zorlukların ise, finansman eksikliği ve ev sahibi kurum tarafından sağlanan hareketlilik olanakları hakkında bilgi eksikliği olduğu konusunda hemfikir olduğu görülmüştür. Ayrıca aynı araştırmada bazı durumlarda, finansman kuruluşun destek eksikliği ve doktora araştırmalarını belirli bir zaman diliminde tamamlama zorunluluğu ile ilgili baskı da karşılaşılan zorluklar arasında belirtilmiştir. Bu zorlukların yanı sıra yine aynı araştırmada, dil, kültür, finansman, etik ve güvenlik sorunları, kurumsal destek ve teşvik eksikliği gibi diğer zorlukları da belirttikleri görülmüştür (Lezzerini ve Hanks, 2016).

Özetle, akademisyenlerin ya da mesleğin başındaki doktora adaylarının uluslararası hareketlilik çabaları akademik uzmanlaşma açısından gün geçtikçe daha da önemli hale gelmekte (Appelt vd., 2015), araştırmacıların hareketliliği araştırmacıların kariyer yaşamlarını etkilemekte ve şekillendirmektedir. Bu yönüyle bu çalışma gelecekte yurt dışında araştırma yapacak araştırmacılara elde edilen deneyimlerin aktarılması bakımından alana katkı sağlayacağı ve araştırma sonuçlarının araştırmacının kendi deneyimlerini teorik bir çerçevede yansıtması bakımından, gerekse de deneyimlerin tartışmalı olarak analiz edilmesi bakımından alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Dolayısıyla bu araştırmanın temel amacı uluslararası araştırmacıların araştırma sürecinde karşılaştığı zorlukların ortaya konmasının yanı sıra, elde edilen fırsatların otoetnografik bakış açısına odaklanarak irdelenmesidir. Bu bağlamda bu araştırma otoetnografik desenin doğası gereği şu alt problemlere odaklanmıştır:

- Araştırmacı, araştırma sürecinde kendi kültürel deneyimlerini nasıl yansıtmaktadır?
- Araştırmacı alan deneyimi sürecinde karşılaştığı zorlukları ve fırsatları yansıtmacı düşünümseiliği kullanarak nasıl aktarmaktadır?
- Araştırmacının alan deneyimleri ile elde ettiği çıkarımları nasıl yansıtmaktadır?

Yöntem

Araştırmanın Deseni

Bu çalışmada araştırmanın doğasına uygun olarak nitel araştırma yöntemlerinden otoetnografik durum çalışması kullanılmıştır. Eğitimde nitel araştırmalarda otoetnografinin kullanımı gittikçe artmaktadır. Özellikle yaygın olarak ABD, Kanada gibi ülkelerde kullanılan bu yöntem, araştırmacılar tarafından “kendi” ne odaklanan sosyal ve kültürel bağlam içinde kullanılmaktadır. Bu çalışmada araştırmacı “kendi”ni ortaya koyarken ya da kurgularken düşünce, duygu ve deneyimlerini doğal bir bağlam içinde yansıtmacı bir şekilde aktarmakta ve araştırmayı yaparken araştırmacı içinde bulunduğu ortamın tüm boyutlarını dikkate alarak çeşitli yöntemlerle bilgi toplamaktadır (Özdemir-Yücesan, 2001).

Bu çalışmada neden otoetnografik yöntem seçilmiştir? Öncelikle kişisel deneyimlerin kendi kendine çalışılması, akademik yolda ilerleyen genç araştırmacıların kişisel ve mesleki gelişimine katkı sağlarken, özellikle de araştırma stratejilerini ve uygulamalarını geliştirme sürecinde giderek daha önemli bir metodoloji haline gelmektedir. Bu nedenle kişisel deneyimlerin kendi kendine çalışma yaklaşımıyla ele alınması, araştırmacıların araştırma deneyimlerini anlamlandırma ve uygulamalarının teoriyle olan bağlantılarını ortaya koyma sürecinde önemlidir. Bu çalışmada da araştırmacının kendi deneyiminin yansıtıldığı bu süreçte bir araç olarak kullanılan otoetnografik yöntem, araştırmacının kendi deneyimlerinden hareketle, araştırmacının kendisi ile ilgili yeni şeyleri öğrenme, eksiklikleri görme ve araştırmacının kendi deneyimi hakkında farkındalık geliştirmesine katkı sağlamıştır. Araştırmacının, çalışmanın kaynağı haline geldiği bu yöntemde, araştırmacının deneyimleri ortaya konmuştur. Yukarıda açıklanan nedenlerden ötürü bu araştırmanın doğasına uygun olarak bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden bireysel araştırma kategorisinde yer

alan otoetnografik yöntem, anlatı ve yansıtıcı uygulama yöntemi ile desteklenmiştir. Bu yöntemler kullanırken eleştirel teoriden yararlanılmıştır. Otoetnografik araştırmalar, bu yönüyle geçmişte yaşanan olayları ve eylemleri analiz etmeyi amaçlayan araştırmaları güçlendiren bir araçtır. Özellikle de bu çalışmada da araştırmacı için uluslararası hareketlilik ve araştırma, araştırmacının akademik yaşamında önemli deneyimlerinin elde edildiği eşiklerden biri olarak adlandırılabilir. Bundan dolayı bu çalışmada otoetnografik yöntemden yararlanılmasındaki temel amaç araştırmacıyı geliştiren ve sürece odaklı bir yaklaşımın seçilmiş olmasıdır.

Otoetnografik yöntemin tarihsel arka planı irdelendiğinde terimin ilk defa Heider (1975) tarafından kullanıldığını ancak bu terimin yıllarca “otobiyografik çalışmalar” adı altında ele alındığı görülmektedir (akt. Bond, 2013). Otoetnografide temel nokta “sürece” odaklanmadır. Otoetnografide sürece odaklanılmasının nedeni (Ellis vd., 2011) yine araştırmacının “kendi”ne yönelik deneyimlerini bir “süreç” bağlamında ele alması noktasında da dikkate değerdir. Bir diğer temel nokta ise “otoetnografilerin, bir “kültür”ün parçasına bağlı olarak ya da belli bir kültürel kimliğe sahip olmaktan kaynaklanan, seçici ve geçmişe dönük bir biçimde yazılmasıdır” (Ellis vd., 2011, s.3). Dolayısıyla bu yöntem katılımcının dünyaya olan yorumunu anlama olanağı sunmaktadır (Creswell, 2018). Otoetnografide ön plana çıkan diğer bir önemli nokta ise “yansıtıcı düşünüşsel”liktir. Bourdieuan yöntem olarak kullanılan yansıtıcı düşünüşselliği doxa, habitat gibi kavramlarla açıklayan Bourdieu, öznenin özneyi düşünmesinin yansıtıldığı süreçleri irdelerken akademik alanda üretilen bilgiyi yansıtıcı bir araç olarak kullanmaktadır (Calhoun, 2007; Reed-Danahay, 2017; Taşçı-Kaya, 2016). Dolayısıyla araştırmacının kendisinin araştırmayı nasıl etkilediğini gözlemleme açısından ve deneyimlerini gözden geçirerek uzun bir süreç sonucunda ortaya çıkan deneyimlerin ve örüntülerin düşünüşsel olarak değerlendirme açısından da bu yöntem etkili olmaktadır. Denzin ve Lincoln (2008), etnografik araştırma tasarımının ve özellikle de otoetnografinin duygusal ve kişisel bir deneyim olduğunu iddia etmektedirler. Benzer şekilde Ellis ve Bochner (2000) ise, bu tür araştırmaları, bir araştırmacının yaşadığı deneyimi anlamaya çalışmak için “sistemik sosyolojik iç gözlem ve duygusal geri çağırma” olarak görmektedir (s.737). Farklı bir bakış açısı ile yaklaşan Chang (2008) ise, otoetnografinin çok kültürlü dünya içinde bireyin kendini daha iyi anlamasını desteklediğini savunmakta, Reed-Danahay (2017) ise otoetnografiyi, geçerli bir araştırma yöntemi olarak kabul etmektedir. Benzer şekilde Eisner (1991) ise, otoetnografinin araştırmacıların vizyonunu, hayatlarının olaylarını analiz edip yorumladıkları araç olarak ifade etmektedir. Bu perspektiften bakıldığında başkalarının hikayelerinden öğrenmek, bireyin kendi ile ilgili vizyon ve uygulamalarını geliştirmenin mükemmel bir yolu olabilmektedir (Griffiths, 1994). Zira zaman zaman bireylerin hayatlarında iz bırakan deneyimler, eşik noktaları olarak adlandırılan “epifani”lere ayrılmaktadır (Bochner ve Ellis, 1992; Denzin, 1989). Nitekim araştırmalarda kişisel anlatı yolundan da yararlanılması (Ellis vd., 2011) ise araştırmacının “kendi” araştırma yolculuğunu döngüselleştirerek ve “kendi” hakkındaki akademik gelişimi ve değişimi görme olanağı bulmasında yardımcı olmaktadır. Araştırmacı bu süreç içinde karşılaştığı problemleri nasıl çözdüğünü kişisel biçimde anlatı (Patton, 2014) ve aracılığı ile deneyimlerini aktarmaktadır. Dolayısıyla bu deneyimlerin aktarılması gelecekte araştırma yapacak araştırmacılar için yol gösterici olabilmektedir. Anlatı teorisinde ise, insanların yaşadıkları deneyimleri anlamlandırılırken aynı zamanda bu deneyimleri yansıtan hikayeleri de anlamlandırılır.

Böylece araştırmacı bir bakış açısını bu perspektiften inceleyerek hermeneutik (yorum bilgisi) bir yorumlama ve yeniden yorum döngüsünü gerçekleştirir (Patton, 2002). Öte yandan bu çalışmada kullanılan “eleştirel yansıtma sadece bir teknik değil, aynı zamanda nitel araştırmacıların etkileşime girmesi gereken bir ‘felsefe odaklı bir uygulama’ olarak” da görülmektedir (Cunliffe, 2004, s.408). Ek olarak, Clandinin ve Connelly (2000) ise, bilimsel metodolojinin köklerinin anlatı aracılığı ile nasıl temellendirildiğini ve sosyal bilimlerde araştırmaların nasıl yapılacağına dair hangi temellerin izlendiğini, “The Narrative Inquiry” adlı kitapta, John Dewey ve Thorndike’nin belirtilen inançlarda kilit insanlar olduğuna vurgu yaparak, yaşam deneyimlerini paylaşmanın en iyi yolunun hikayeleri paylaşmak olduğuna dikkat çekmektedirler. Benzer şekilde, Clandinin ve Connelly (2000), eğitimin deneyime eşit olduğu sonucuna vararak, Dewey’in metaforunu anlatı araştırmalarında temel olarak kullanmaktadırlar (Dove, 2001). Bundan dolayı “anlatı araştırması, deneyimi anlamanın bir yoludur” (s.20). Bu tip bir çalışma yöntemi araştırmacıyı bu süreçte geliştirerek araştırmaya ilişkin araştırmacılara örtük ve kişisel bilgilerinin ortaya çıkarılması sürecinde yardımcı olmaktadır.

Çalışma Birimi

Bu araştırmanın çalışma birimi araştırmacının “kendisi”dir. Bireysel araştırma yapan araştırmacılar yöntemi ve araştırmacı araştırılan konu durumunda olması sebebiyle araştırma konusunun merkezinde yer alırlar (Pinnegar ve Hamilton, 2009). Bu nedenle bu çalışmada, araştırmacının “kendisi” düşünce, duygu ve deneyimlerini doğal bir bağlam içinde yansıtıcı bir şekilde aktaran kişi olarak analiz birimini oluşturmaktadır. Analiz birimini oluşturan kadın araştırmacı 34 yaşında, bir çocuk annesi, Y üniversitesinde doktora adayı ve X üniversitesinde ziyaretçi araştırmacıdır.

Verilerin Toplama Araçları

Bu çalışmada veri toplama araçları olarak araştırmacının düzenli olarak tuttuğu günlüklerden, ses kayıtlarından, maillerden, alan notlarından, katıldığı kongre vs. ile ilgili yazılı belgelerden yararlanılmıştır. Araştırmacı X üniversitesinde ziyaretçi araştırmacı olarak kaldığı süreç içinde bu çalışmaya yönelik araştırmacı tarafından tutulan günlükten içinden seçilen 38 sayfa bu çalışmaya dahil edilmiştir. Ayrıca araştırma ve alan gözlemleri sonunda, araştırma süreci ile ilgili olarak yaşadığı olayları, zorlukları ve fırsatları ve kendi öz değerlendirmelerini içeren toplam 5 saatlik ses kaydı ve 10 sayfalık alan gözlem notları bu çalışmaya dahil edilmiştir. Bu süreçte araştırmacı 2017 yılında CIES sempozyumuna, 2018 yılında NAFSA araştırma sempozyumuna dinleyici olarak katılmıştır. 2018 yılında X tarafından düzenlenen ziyaretçi araştırma seminerinde araştırmasını sunmuştur. Bunun yanı sıra 2017-2018 yılında, Y üniversitesinden “Kadın Liderlik” sertifikası almıştır.

Veri Toplama Süreci

Veriler araştırmacının 2017-2018 yılları arasında Washington DC’de ziyaretçi araştırmacı (Doktora sırası bursu TÜBİTAK 2214A) ile olduğu süreçte planlanarak oluşturulmuştur. Araştırmacı, araştırma sürecinde kendisini etkileyen durumları tuttuğu günlük ya da ses kayıtları ile bu süreçte düzenli olarak tutmuştur. Bu elde edilen verilerden araştırma süreci ile ilgili olan veriler gruplandırılarak son şekli verilmiştir. Özellikle de çalışmada araştırmacıyı etkileyen en çarpıcı olaylar

gerek kültürel farklılıklar ile yansımalar gerekse de araştırmacının kendi öz değerlendirmelerini içeren bu süreç hermanüatik bir yansıtma olarak bütüncül bir şekilde ele alınmıştır.

Verilerin Analizi

Bu araştırmada araştırmacının amaçları doğrultusunda, deneyim ve duyguların zaman ve mekânla oynadığı zamansal bir mercekten deneyimi analiz eden kavramsal bir çerçevede ele alınan bu çalışmada etnometodolojik analizi kullanan araştırmacı, kendi durumunu nasıl algıladığını ortaya koymaya çalıştığı için araştırmada incelenen kişinin öznelliği ve algı dünyası öne plana çıkarılarak (Özdemir, 2010) sentezlemiş ve ikinci aşamada tematik analiz yapılmıştır. Bu yaklaşıma göre, elde edilen veriler, araştırma soruları dikkate alınarak daha önceden belirlenen temalara göre özetlenerek yorumlanmıştır. Tematik analizde, katılımcının görüşlerini yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Tematik analiz sonucunda zorluklar ve fırsatlar olarak iki ana tema belirlenmiştir: Zorluklar teması altında; akademik, sosyal-kültürel, psikolojik ve politik ve son olarak da ekonomik olarak adlandırılmıştır. Öte yandan fırsatlar teması altında ise akademik ve sosyal-kültürel alt teması belirlenmiştir.

Çalışmanın Geçerlik ve Güvenirliği

Nitel araştırma yaklaşımının benimsendiği bu araştırmada inandırıcılık, aktarılabilirlik, tutarlılık ve teyit edilebilirlik (Linkoln ve Guba, 1985) açısından çalışma kontrol edilmiştir. Verilerin analizi iki uzman öğretim üyesi tarafından gerçekleştirilmiştir. Daha sonra deşifreler ve belgelerin teyidi için iki araştırmacının görüşü alınmış ve çıkarılması gereken cümleler katılımcı teyidi ile çıkarılmıştır. Daha sonraki aşamada ise yapılan analizler karşılaştırılmıştır. Son olarak ise Miles ve Huberman'ın (2015) güvenilirlik hesaplamaları yapılmıştır. Güvenirlik formülü $[Güvenirlik = \frac{Görüş\ birliği\ sayısı}{(Toplam\ görüş\ birliği + Görüş\ ayrılığı\ sayısı)}]$ $[15 / (15+2)]$ uygulanmıştır ve güvenirlik analizi sonucunda güvenirlik=.88 olarak bulunmuştur. İnandırıcılığı arttırmak için ses kayıtları ve dokümanlar (günlük vb.) kullanılmıştır. Araştırma nitel araştırmanın sınırlılıkları çerçevesinde elde edilen sonuçlar elde edilen bulgularla sınırlıdır. Bu nedenle çalışmada genellemeye gidilmemiştir. Onun yerine çıkan sonuçlar çerçevesinde öneriler getirilmiştir.

Araştırmacının/Araştırmacıların Rolü

Nitel desenleyrütülen bu çalışmada, araştırmacı araştırmacının merkezinde olduğu için araştırmada objektif olmaya özen gösterilmiştir. Araştırmacı, güvenirliliği arttırmak için araştırma sürecinde araştırmacıyı etkileyen olayları ve gelişmelerle ilgili deneyimlerini ses kayıt cihazında, alan notlarına ve günlüklerine kaydetmiştir. Bu sayede araştırmacının daha sistematik ve amaca uygun toplanmasına olanak tanımıştır. Araştırmacı duygu ve düşüncelerini yalın bir şekilde aktararak çalışmanın odak noktasında yer alan zorluklar ve fırsatlara ilişkin deneyimlemelerini ortaya koymuştur. Bu süreç, araştırmacının kendi deneyimlerinden hareketle ortaya koyduğu veriler, araştırmacının kendisi ile ilgili yeni şeyleri öğrenme, eksiklikleri görme ve araştırmacının kendi deneyimi hakkında farkındalık geliştirmesine katkı sağlamıştır. Araştırmacının, çalışmanın kaynağı haline geldiği bu yöntemde özetle araştırmacının deneyimleri ortaya konmuştur. Türkiye'de araştırma yöntemleri arasında pek sık rastlanılmayan bu yöntemde araştırmacı, zaman zaman kendi özel deneyimlerini aktarmanın

doğruluğu konusunda tereddüt yaşamasına rağmen, elde edilen sonuçların gelecek araştırmacılara, özellikle de akademik yaşamının başında olan genç araştırmacılara “kuramdan eyleme” geçişin ne kadar zorluklarla dolu olduğunu ve stratejik planlamanın ne kadar önemli olduğunu göstermek adına Türkiye’de ilkler arasında yer alacağını hazzı ve burukluğu ile ilgili deneyimler ve buz dağının arkası tüm şeffaflığı ile aktarılmıştır. Öte yandan araştırma sürecinde, araştırmacının yaşadığı kültürel şok, sonrasında uyum ve başarı arasında kurulan bu sürecin sadece akademik değil, kültürel, sosyo-ekonomik ve psikolojik çıktılarının araştırmacıyı nasıl etkilediği gözler önüne serilmeye çalışılmıştır.

Bulgular

Bu çalışmanın bulguları zorluklar ve fırsatlar olarak iki tema ana alt tema altında verilmiştir.

Zorluklara İlişkin Bulgular

Araştırmada zorluklar teması altında; akademik, sosyo-kültürel, psikolojik, politik ve ekonomik zorluklar alt teması altında sınıflandırılmıştır.

Akademik zorluklar alt teması altında çıkan bulgular şunlardır: Araştırmacının kendi deneyimlerinden ortaya çıkan en önemli akademik zorluklarından biri Amerikan yüksek eğitim yapısını bilmesine rağmen, bilmekle yaşamak arasındaki farkın deneyimlendiği zorluklardır. Amerikan yükseköğretim sisteminin özerk olmasının yanı sıra oldukça sistemli işlemesi en dikkat çeken noktalardandır. Özellikle araştırma sırasında randevu alma aşaması ve iletişim kurma araştırmacının en çok zorlandığı bir süreçtir. Bu süreç etnometodolojik teori ve yansıtıcı çerçevede analiz edildiğinde araştırmacının duygusal beklentileri ve çok fazla empati kurma isteği doğal olarak araştırmacının isteğini kıran unsurlar olarak ortaya çıkmıştır. Öte yandan bu süreçte yaşanan zorluklar araştırmacının diğer randevuları alma sürecinde daha bilinçli ve mantıksal çerçevede davranmasını sağlarken, duygusal çerçevede farklı bir sistemi değerlendirmek ve eleştirmek yerine, sistemi olduğu gibi kabul edip, sisteme göre strateji izlemenin önemi ile ilgili farkındalığı kazanmasına yardımcı olmuştur. Örnek görüş şu şekildedir:

Araştırmam için seçilen üniversitenin ilkinden randevu almaya başlıyorum. Çok heyecanlıyım. İçimde inanılmaz güç ve enerji var. Öyle ya o kadar km’lik yolu – ki birçok fedakârlıkla araştırma için gelmişim. Hayalim gerçek oluyor. Sanki rüya içindeyim... Öncelikle üniversitenin akademik yapısını inceleyip araştırmama uygun çalışma grubunu belirledim. İlk adım e-posta attım...Günler geçmesine rağmen hiçbir cevap alamıyordum... İkinci adım uzun bir bekleyişin ardından üniversiteye gidip hem görmek hem de derdimi yüz yüze anlatmak istedim. Ama benimle görüşmeyi ve randevu vermeyi reddettiler. Sanırım bu durum araştırmacının en üzüldüğü anlardandır...Neyse sonra yaşadığım eyalete geri döndüm. Döner dönmez üniversitenin yolladığı mesaj oldukça kırıcıydı. Beni işleyişi bozmakla kapalı bir şekilde ifade ederken ve sadece izin verdikleri kişi ile görüşebileceğimi ima eden bir e-posta. Görüldüğü üzere sözüm ona Amerikan yüksek eğitim sistemi Türkiye’deki kadar özerk – en azından bireysel özerklik yok-değil. O geceyi hiç unutamam. Tüm dünyanın en iyi üniversiteleri arasına yer alan üniversite, hayallerimin üniversitesi beni böyle karşılamıştı...Amerika’daki ve

Türkiye'deki danışmanlarımın desteği sayesinde bu süreci en az acı ile atlatmaya çalıştım ve şunu sürekli dile getirdim “Do not give up! – Asla vazgeçme!”

Bununla birlikte ziyaretçi olarak gidilen üniversitede diğer ziyaretçi araştırmacıların en az Dr. düzeyinde olması ve ofise fazla uğramamaları akademik paylaşımı engelleyen unsurlar arasında yer almıştır. Her ne kadar gidilen üniversitenin akademisyenlerinin yardımsever yaklaşımlarına rağmen, iş yoğunluğu nedeni ile iletişim az kurulmuştur. Bu durum araştırmacının sürekli ofiste ya da kütüphanede tek çalışma rutinini izlemesine neden olmuştur.

Sosyo-kültürel, psikolojik ve politik zorluklar alt teması altında çıkan bulgular ise şunlardır: Araştırmacının kendi deneyimlerinden ortaya çıkan en önemli sosyo-kültürel ve psikolojik zorluklardan biri adaptasyon sorunudur. Özellikle, ilk üç ay sosyal ortama uyum sağlamada yaşanan zorluklar aslında hiç şaşırtıcı değildir. Yaşanılan ortam, konuşulan dil ve aksan farklılıkları, yemek kültürü ve alışkanlıklarının farklı olması, saat farkı, farklı ülkelerden insanlarla yaşama ya da birlikte çalışmaya başlama gibi birçok faktörün araştırmacıyı doğal olarak da araştırma sürecini etkilemiştir. Zorluklar arasında, dil ve kavramsallaştırmadaki farklılıklar ve kültürel şoklar da karşılaşılan zorluklar arasındadır. Örnek görüş şu şekildedir:

Yurtta ilk günler...Türkiye'den, Moğolistan'dan, Çin'den, Japonya'dan, Brezilya'dan, Almanya'dan arkadaşlar...Çoğunun yaş ortalaması 18-27 aralığında...fiziksel olarak pek fark edilmiyor. Ancak hayata bakış ve tutum fark ediliyor. Bazen diyorum ki kendime “geç mi kaldım uluslararası bir hareketlilik için...sonra diyorum ki. “Ben daha bilinçliyim” ... Sabah soğan kokuları ile uyanıyorum. Hala koku burnumda... Geceleri saat farkı nedeniyle tam uyumaya hazırlanırken Türkiye'de sabah derken, bir bakmışım ki bir yıla yakın bir süreci 4 saat uyku ile tamamlıyorum. Ama sürekli aklımda araştırma...nasıl başarılı olabilirim? Öyle ya diğer ziyaretçi araştırmacılar Prof., Doç. seviyesinde...Çinliler (!)...Fakülte pek ilgili. Hatta ilk tanışma toplantısında Çinli Profesörü gittiğim üniversitenin koordinatörü öyle övmüştü ki hiç unutmam. Öyle ya ben sadece doktor adayı ve Türk. Biraz ilgisiz ve küçümser bakışlarla... Neyseki dönmeye yakın yaptığımız sunumlarda en başarılı ben bulununca bir Türk olarak o kürsüde olmanın gurur verici anını yaşamıştım. Dinleyicilerin “good job” ifadeleri bu işi hakkıyla yapmanın mutluluğunu yaşatmıştı.

Yapılan araştırmalarda benzer şekilde etrafındaki her şey yeni bir keşfetme arzusu, yeni çevreye duyulan ilgi, her şeyi görmek isteği, deneyimleri yeni ve eğlenceli bulma, heyecan, coşku, merak ve coşku duyguları, kültürler arası uyum sürecinin başlangıç aşamasının ve pek çok araştırmacının karakteristiği olarak görülmekte (Adler, 1975; Berry, 1994 akt. Brown ve Holloway, 2008) ve kültür şokunun başlangıç evreleri olarak tanımlanmaktadır. Kültür şoku genellikle, yabancı bir kültürde yaşarken ve çalışırken kaçınılmaz olarak gerçekleşen adaptasyon süreci olarak tanımlanmaktadır (Adler, 1975; Hart, 2012; Okpara ve Kabongo, 2011 akt. Bond, 2013, s.32). Kültür şoku belirtileri, bireyin kendi kültüründen yaygın olarak algılanan işaret ve semboller, sosyal normlar ve rutinler artık yeni kültür ortamında artık kullanılmadığında uyum sağlama veya uyum sağlama girişimlerinden kaynaklanmaktadır. Dolayısıyla bu çalışmada da elde edilen bulgular, Türkiye ve Amerika arasındaki

zıtlıklar araştırmacının farkındalığı arttıkça yaşanan farklılıkları kültür şoku ile karşılamıştır. Öte yandan araştırmacının ailesine duyduğu özlem, alışkanlıklarına duyduğu özlem zaman zaman yalnız hissetmesine neden olmuştur. Bunun yanı sıra bazı Amerikalıların Türkleri eleştirmeye yönelik davranışları ya da sözleri bunlar arasındadır. Bununla birlikte, ilk üç ay sosyal ortama uyum sağlamada yaşanan zorluklardır.

Yaşanılan ortam, konuşulan dil ve aksan farklılıkları, yemek kültürü ve alışkanlıklarının farklı olması, saat farkı, farklı ülkelerden insanlarla yaşama ya da birlikte çalışmaya başlama gibi birçok faktörün araştırmacıyı doğal olarak da araştırma sürecini etkilediği görülmüştür. Araştırmacının yaşadığı zorluklardan biri de ırkçılıktır. “İrkçilik, insanlarkendikültürgeçmişlerinden gelen standartları yargılamak ve diğer kültürlerden gelen insanlar hakkında karar vermek için kullandıklarında ortaya çıkmaktadır” (Brislin, 1990 akt Bond, 2013, s.53) Öte yandan zaman zaman araştırmacı tarafından hissedilen ötekileştirilmiş hissi Bond’un (2013:62) aktardığı gibi “Ben azınlık, yabancı, “Öteki”ydım (Galani-Moutafi, 1999; Sampson, 1993) düşüncesi ile ortak paydadır. Bu çalışmada da araştırmacının zaman zaman ırkçılık ve ötekileştirmeye maruz kaldığına ilişkin bulgular araştırmacıların bulguları ile örtüşmektedir. Öte yandan sosyal etkileşimler ve ilişkiler” ve özellikle de “uluslararası hareketlilik, kişinin kimliğini önemli ölçüde değiştirebilmektedir” (Gardner, 1995; Houtum ve Naerseen, 2002 akt. Bond, 2013, s.63). Araştırmacı bu süreçte Öz’ü yeniden keşfetmeye başlayarak, kendini yansıtmaya pratiğine girerek deneyimlerini ortaya koymaktadır (Bond, 2013). Bu çalışmada da araştırmacının süreci tanımlarken kendini yansıtmaya tekniğini kullandığı ve kendisinde meydana gelen değişiklikleri sosyal bağlam içinde benzer şekilde aktardığı görülmektedir.

Ekonomik zorluklar alt teması altında çıkan bulgular şunlardır: Araştırmacının kendi deneyimlerinden ortaya çıkan sıkıntılardan biri de ekonomik zorluklardır. Bu araştırma sürecinde kendini geliştirmek isteyen bir araştırmacının uluslararası bir hareketlilikle araştırma yaptığı düşünüldüğünde ekonomik destek daha da önemli hale gelmektedir. Bir diğer zorluk ise ekonomik kaynaklı zorluklardır. Burs ücretinin yetersizliği, gidilen üniversitenin az da olsa ücret talep etmesi, MEB’nin desteklememesi bunlar arasındadır. Araştırmacı bu süreçte ekonomik destek ile sıkıntıları fırsat eşitsizliği bağlamında şu şekilde aktarmaktadır:

Amerika’nın kalbinde ekonomik olarak yaşamı idame ettirmek de öyle kolay olmadı. TÜBİTAK bursunun yaşadığım yerin en önemli ve vergilerin en yüksek yerlerinden biri olduğu düşünüldüğünde oldukça sınırlı koşullarda ve kısıtlı olarak yaşamı sürdüürmemi sağladığını söylemek zorundayım...MEB’ de öğretmen olmam nedeniyle ücretsiz izne ayrılarak bu araştırmayı yapmaya gelmişim. Oysaki diğer bursiyerler üniversitede çalışmaları nedeniyle hem maaş hem de burs aldıkları için rahatlıkla akademik ve kültürel etkinliklere katılabiliyorlardı. Benim kredi çekerek ve kızımı Türkiye’de bırakarak Amerika’ya geldiğim düşünüldüğünde ve onun gereksinimlerini karşılamak zorunda olduğum düşünüldüğünde, fırsat eşitsizlikleri bu noktada altı çizilmesi gereken bir nokta olmasının yanında benim içimdeki yaradır...ve sanırım MEB’de çalışıp da ücretsiz izne çıkıp giden ilk TÜBİTAK bursiyeriyim...Zaman içinde kendi imkanlarımla akademik ve kültürel faaliyetlere katıldım. Ama daha fazla desteklenmiş olsaydım, daha fazla sertifika alabilir ve kendimi daha fazla geliştirebilirdim... Bir diğer konu

ise, gittiğim üniversitenin az da olsa benden sağlanan olanaklarla ilgili ücret talep etmesiydi. Maddi imkanlarımın olmaması nedeni ile Amerika'daki ve Türkiye'deki danışmanımın desteği ile bu ücretten de muaf olmuştum.

Bu süreç etnometodolojik teori ve yansıtıcı çerçevede analiz edildiğinde araştırmacının duygusal kırılganlıkları ve fırsat eşitsizliğine yönelik yaptığı vurgu ve fedakârlık doğal olarak araştırmacının “anlaşılma” isteğini yansıtan unsurlardandır.

Fırsatlara İlişkin Bulgular

Araştırmada fırsatlar teması; akademik, sosyo-kültürel alt teması altında sınıflandırılmıştır. Akademik ve sosyo-kültürel fırsatlar alt teması altında çıkan bulgular şunlardır: Kendini geliştirme ve kendine güven duyma, dil gelişiminin artması, kültürel farkındalık, küresel vatandaş olma duygusu, akademik bağlantılar kurma vurgulanan noktalar arasında olduğu görülmüştür. Örnek görüşler şu şekildedir:

Amerika'da uluslararasılaşmayı çalışan bir araştırmacı olarak bulunmanın sağladığı fırsatlar gerek akademik gelişimime gerekse de birey olarak sosyal-kültürel gelişimime katkısı sonsuzdur. Özellikle bu durumun Türkiye'den döndükten sonra daha iyi farkına varıyorsunuz. Öyle ki Amerika'daki kampüse ilk gidişim koordinatörle ve diğer araştırmacı ziyaretçilerle tanışma...adıma kartvizit bastırılmış, kampüs, kütüphane gezdiriliyor. Anında kimliklerin hazır...tanışma yemeği...üniversiteye tanıtılma...kendimi çok değerli hissediyordum...öyle ya Türkiye'de sıradan bir doktora adayı...Kısacası alışkın değilim bu ilgi ve alakaya...döndüğümde diyordum. Hocalarım gurur duyacak benimle diyordum...Kısacası Amerika'da insana, bilime saygı ve değer var. Bunu hissediyorsun.

Akademik olarak çalışma prensipleri çok farklı...çok sistemliler. Danışmanımda bu süreçte 1 ay önceden randevu alabiliyordum. Çok yoğundu. Herkes işini tam yapıyor ve çok aktifti. Zamanla gördüm ki, ben de çok planlı ve sistemli olmuşum. Bana akademik olarak zamanı etkili kullanmayı ve önceliklerimi belirlemem aşamasında çok yardımcı oldu. Bir diğer nokta ise, Amerikalıların ayrıntılara değil de büyük resme odaklanmalarıydı. Zaman geçtikçe büyük resme odaklanmayı ben de öğrendim. Hala kültürümün getirdiği duygusal bakış açısını bırakamasam da bu benim için akademik olarak önemli bir adımdı. Diğer yandan “nedensellik” idesi akademisyenlerin temel vizyonunu ortaya koymaktaydı. Örneğin; danışmanım sunum yapmadan önce görüşme yapma şansım olmuştu. Bana “öyle bir sunum hazırla ki, kızın bile anlansın.” Bu sözü hiç unutmam. Basit ama nedenini 5 yaşındaki kızım bile anlamalıydı. Evet çok doğruydı... Bu söyleşi benim araştırmalarda teori ile uygulama dengesinin nasıl daha somut ve basit hale getirilebileceğini göstermişti.

Amerika'da birçok üniversiteyi gezip görme analiz etme imkânım oldu. Bunun yanı sıra Y Üniversitesi'nden 6 ders alarak “Kadın Liderlik” sertifikası aldım. Buna ek olarak X üniversitesinden ziyaretçi araştırmacı sertifikası aldım. Birkaç tane sempozyuma katılma şansım oldu (CIES Symposium, NAFSA Research Symposium: Washington DC.). Bu sempozyumlarda çok güzel bağlantılar elde etme imkânı buldum. Uluslararasılaşma çalışan

kişilerle tanıştım. Nitel araştırma konusuna olan merakım burada da devam etmişti. Doktora tezimin temel taşını oturttuğum bilim insanı ile tanıştım. Çalışmamı konuştuk, tartıştık... muazzam bir andı.

Şanslıydım birçok kütüphane ve müzenin ortasında idim. Her hafta birini gezme ve deneyimleme fırsatı buldum. Kütüphaneler en mutlu olduğum yerdı. Yıllar önce Amazon.com'dan, kilometrelerce uzaktan getirttiğim kitaplara artık bu kadar yakındım. Günlerce kütüphanelerden çıkmıyordum. Kendime "Türkiye'ye dönünce şu projeyi yaparım, Amerika'dan şu akademisyenle bağlantı kurarım" diyordum. Yeni şeyler öğrenmek heyecanlandırıyordu. "Çok çalışmam gerek" diyordum. Maalesef Türkiye'nin dünyadaki yerini de gördükçe, daha çok çalışmamız gerektiğini gün geçtikçe daha iyi anlıyordum.

Uluslararası birçok arkadaş edinmiştim. Bu arkadaşlarla hala görüşüyoruz. Hatta Japon arkadaşım dört ay önce Türkiye'ye geldi. İstanbul'da buluştuk. Kültürlerarası hareketlilik, paylaşım, empati.... Bu süreçte arkadaşlarla düzenli olarak görüşme şansım oldu. Sohbetler edip, onların düşüncelerini anlamaya çalıştım... Uluslararasılaşmayı çalışan bir araştırmacının her anının bir araştırma, daha doğrusu eylem araştırması olduğunun çok iyi farkındaydım. Her 'an'ı günlüğüme yazdım ve zaman zaman ses kaydı yaparak kaydettim. Şimdilerde hepsi benim için çok değerli veriydi.

Araştırmacılar için bir kültürden diğerine geçiş, araştırmacının hayatında önemli bir geçiştir (Furnham, 2010). "Geçiş döneminde ve geçiş döneminin ilk döneminde, yeni ortam, sıklıkla coşku duyguları eşliğinde, meraklı ve istekli bir yaklaşımla" ele alınmaktadır (Adler, 1975; Hart, 2012 akt. Bond, 2013, s.31). Bu çalışmada da yukarıda bahsi geçen duruma benzer biçimde araştırmacının süreci benzer şekilde yorumladığı görülmektedir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada bir araştırmacının uluslararası bir araştırma sürecinde karşılaştığı zorlukların yanı sıra elde edilen fırsatlar nitel araştırma yöntemlerinden otoetnografi yöntemi ile ortaya konmuştur. Sonuç olarak araştırmacının kendi deneyiminin yansıtıldığı bu süreçte bir araç olarak kullanılan otoetnografik yöntem, araştırmacının kendi deneyimlerinden hareketle, araştırmacının kendisi ile ilgili yeni şeyleri öğrenme, eksiklikleri görme ve araştırmacının kendi deneyimi hakkında farkındalık geliştirmesine katkı sağlamıştır.

Araştırma sonucunda araştırmacının karşılaştığı akademik zorlukların başında; yabancı dilde karşılaşılan zorluklar gelmektedir. Daha önceki yapılan benzer çalışmalarda da bu bulgu desteklenmiştir (Mori, 2000; Knight ve Madden, 2010; Taşçı ve Kenan, 2018). Bir diğer karşılaşılan zorluk ise farklı sistem ve işleyiş konusunda yaşanan sıkıntılardır. Yine benzer şekilde yaşanan iletişim problemleri ve yeterli vakit ayırmama yaşanan zorluklar arasındadır. Godwin'e (2009) göre, birçok uluslararası öğrenci ve öğretim elemanı, ağırlıklı olarak öğretim elemanları ve öğrenciler arasındaki ilişkilerin çok az etkileşime sahip olduğu düşüncesine sahiptir. Bu çıkarım bu bulguyu destekler niteliktedir. Araştırmacının karşılaştığı en önemli zorluklardan biri de ekonomik

zorluklardır. Bu bulgu daha önceki yapılan benzer çalışmalarda da desteklenmiştir (Marginson, Nyland, Sawir ve Forbes-Mewett, 2010; Lezzerini ve Hanks, 2016; Yağcı, Ekinci, Burgaz, Kelecioğlu ve Ergene, 2007; Wulz ve Rainer, 2015). Bursların yetersizliği, MEB'in araştırmacıyı ekonomik olarak desteklememesi de bu zorluklar arasındadır. Araştırmacının karşılaştığı sosyal-kültürel zorluklar ise şu şekildedir: Uyum sorunları ve kültürel şok, ırkçılık, sosyal izolasyon, yalnızlık duyguları, kültürel engeller olarak görülmektedir. Benzer şekilde Paltridge, Mayson ve Schapper (2012), uluslararası öğrencilerin sosyal dışlanma, yabancı ülkenin sosyal, kültürel, politik ve ekonomik yönleriyle tam olarak bütünleşemediğini iddia etmektedir. Bu bulguları kısmen Bond (2013); Brown ve Holloway (2008), Goodwin (2009), Jung, Hecht ve Wadsworth (2007); Mclachlan ve Justice (2009), ve Sherry, Thomas ve Chui (2010) desteklemektedir. Bunun yanı sıra, araştırmacının sosyal uyum deneyimleri hakkındaki yaşanan zorluklar ile ilgili bulguları, Bond (2013), Martinez ve Colaner (2017), Taşçı ve Kenan (2018) tarafından yapılan önceki çalışmalarla benzerlikler göstermektedir.

Bu çalışmada araştırmacının bu süreç sonucunda elde ettiği fırsatlar irdelendiğinde ise araştırmacıda süreç sonucunda ortaya çıkan değişiklikler; kendini geliştirme ve kendine güven duyma, dil gelişiminin artması, kültürel farkındalık, küresel vatandaş olma duygusu, akademik bağlantılar kurma vurgulanan noktalar arasında olduğu görülmüştür. Öte yandan bu çalışmada araştırmacının yabancı dilini geliştirme konusundaki bulguları Enders (1998), Taşçı ve Kenan (2018), ve Teichler ve Janson (2007) tarafından yapılan çalışmalarda da benzer sonuçlara ulaşıldığı görülmüştür. Bu açıdan bakıldığında uluslararası hareketlilik araştırmacıların kariyerini desteklemekte ve kişisel deneyimlerini etkilemektedir (Wohlert vd., 2016).

Nitekim bu çalışma ile ortaya çıkan en önemli çıkarımlardan biri de “kültür” faktörüdür. Uluslararası araştırmacıların farklı kültürel alışkanlıklara sahip olmasının araştırma sürecini nasıl etkilediği ve şekillendirdiği üzerinedir. Bu araştırmada diğer çalışmalardan farklı olarak belki de araştırmacının bu çalışmada örtük bir şekilde vurguladığı en önemli çıkarım “kültürel norm ve alışkanlıkların” araştırma sürecini nasıl etkilediği üzerine yansıtmanın yapılmasıdır.

Görüldüğü üzere Türkiye’de araştırma yöntemleri arasında pek sık rastlanılmayan bu yöntemde araştırmacı, zaman zaman kendi özel deneyimlerini aktarmanın doğruluğu konusunda tereddüt yaşamasına rağmen, elde edilen sonuçların gelecek araştırmacılara, özellikle de akademik yaşamının başında olan genç araştırmacılara “kuramdan eyleme” geçişin ne kadar zorluklarla dolu olduğunu ve stratejik planlamanın ne kadar önemli olduğunu göstermek adına Türkiye’de ilkler arasında yer alacağının hazzı ve burukluğu ile ilgili deneyimler ve buz dağının arkası tüm şeffaflığı ile aktarılmıştır. Şüphesiz ki uluslararasılaşmada araştırmacılar önemli rol oynamaya gelecek yüzyıllarda da devam edecektir. Özellikle de genç araştırmacıların uluslararası alanda Türkiye’yi iyi temsil etmeleri ve gidilen ülkeden en verimli şekilde yararlanabilmeleri için bu sürece gerek yöntemsel gerekse de uluslararası perspektifte bakmak kaçınılmazdır. Bu bağlamda bu çalışmaya yönelik şu önerilerin dikkate alınması gelecek araştırmacılar için faydalı olacaktır:

- Araştırmacılara gidilen ülke, sistem, kurum vb. hakkında yurtdışına çıkmadan önce gerekli oryantasyon eğitiminin verilmesi,

- Araştırmacıların gittikleri ülkede üniversite sistemine ve işleyişine yönelik bilgilendirme ve danışmanlık yapılması,
- Uluslararası araştırmacılara kültürlerarası öğrenme ve araştırma yapma süreçleri ile ilgili oryantasyon programlarının hazırlanması,
- Çalışma ofislerinde bireysel çalışmalar yerine ortak projelere ağırlık verilmesi,
- Dil konusunda yaşanan sıkıntıları önlemek amacı ile dil oryantasyon çalışmalarına ağırlık verilmesi,
- Akademik bağlantıları arttırmaya yönelik ortak proje ve seminerlere ağırlık verilmesi,
- Sosyal ve kültürel açıdan kültürel farkındalığı ve empatiyi arttırmak için sosyal bütünleşmeye yönelik aktivitelere yer verilmesi,
- Türkiye'deki ve gidilen ülkedeki danışmanların bir araya gelerek durum değerlendirmesi yapması,
- Araştırmacının ekonomik açıdan yeterli derecede desteklenmesi ve kurumlar arası fırsat eşitsizliğinin giderilmesi,
- Araştırma süreçlerini anlama açısından yükseköğretim çalışmalarında otoetnografik çalışmalara daha fazla yer verilmesi önerilmektedir.

Teşekkür

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında proje desteği ile önemli katkı yapan TÜBİTAK'a ve George Washington Üniversitesi'nde ev sahipliği yaparak araştırma sürecinde yardımcı olduğu ve Amerika'daki çalışmalarda danışmanlık yaptığı için Doç. Dr. Bernhard Streitwieser'a teşekkür ederiz.

Kaynakça

- Ackers, L. (2001). *The participation of women researches in TMR programme of the European commission: An evaluation*. Brussels: European Commission.
- Ackers, L. (2008). Internationalisation, mobility and metrics: A New form of indirect discrimination? *Minerva*, 46(4), 411-35.
- Altbach, P. G., & Knight, J. (2007). The internationalization of higher education: Motivations and realities. *Journal of Studies in International Education*, 11(3), 290-305.
- Appelt, S., Beuzekom, B. V., Galindo-Rueda, F., & Pinho, R. D. (2015). *Which factors influence the international mobility of research scientists?* OECD Science, Technology and Industry Working Papers, Paris: OECD Publishing.
- Aerden, A., De Decker, F., Divis, J., Frediriks, M., & De Wit, H. (2013). Assessing the internationalisation of degree programmes: Experiences from a Dutch-Flemish pilot certifying internationalisation, compare. *A Journal of Comparative and Internatioanl Education*, 43 (1), 56-78.
- Bartell, M. (2003). Internationalization of universities: A University culture-based framework. *Higher Education*, 45 (1), 43-70.

- Bauder, H. (2015). The international mobility of academics: A labour market perspective. *International Migration*, 53(1), 83–96.
- Beelen, J. (2011). *Overcoming obstacles to internationalisation at home: A Plea to join forces*. https://www.academia.edu/10268308/Overcoming_obstacles_to_Internationalisation_at_Home_A_plea_to_join_forces adresinden erişilmiştir.
- Bochner, A. P., & Ellis, C. (1992). Personal narrative as a social approach to interpersonal communication. *Communication Theory*, 2(2), 165-172.
- Bond, M. (2013). *Unpacking: An international teacher's exploration into life and learning abroad* (Unpublished Master Dissertation). Queen's University Kingston, Ontario, Canada.
- Breschi, S., & Lissoni, F. (2009). Mobility of skilled workers and co-invention networks: An anatomy of localized knowledge flows. *Journal of Economic Geography*, 9, 439-468.
- Brown, L., & Holloway, I. (2008). The adjustment journey of international postgraduate students at an English university: An ethnographic study. *Journal of Research in International Education*, 7(2), 232-249.
- Calhoun, C. (2007). *Bourdieu sosyolojisinin ana hatları* (çev. Güney Çeğin, G.). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Chang, H. V. (2008). *Autoethnography as method*. Walnut Creek, CA: Left Coast Press, Left Coast Press.
- Childress, L. K. (2009). Internationalisation plans for higher education institutions. *Journal of Studies in International Education*, 13, 289-309.
- Clandinin, D. J., & Connelly, F. M. (2000). *Narrative inquiry: Experience and story in qualitative research*. San Francisco, CA: Josey Wiley & Sons.
- Creswell, J. W. (2018). *Nitel araştırma yöntemleri: Beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni*. (4.Baskı). M. Bütün ve S. B. Demir (Çev.). Ankara: Siyasal Kitapevi.
- Cunliffe, A. (2004). On becoming a critically reflexive practitioner. *Journal of Management Education*, 28(4), 407–426.
- Denzin, N. K. (1989). *Interpretive biography*. Newbury Park, CA: Sage.
- Denzin, N. K., & Lincoln, Y. S. (2008). *Strategies of qualitative inquiry* (3rd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Dove, J. W. (2001). *An autobiographical study of my role as an instructional support consultant*. (Unpublished Doctoral Dissertation) Andrews University, Leadership Program.
- Eisner, E. W. (1991). *The enlightened eye qualitative inquiry and the enhancement of educational practice*. New York, NY: Macmillan.
- Ellis, C., Adams, T. E., & Bochner, A. P. (2011). Autoethnography: An overview (FOS) forum. *Qualitative Social Research*, 12 (1), 10.
- Ellis, C., & Bochner, A. P. (2000). Autoethnography, personal narrative, reflexivity. In Denzin, N. K., Lincoln, Y. S. (Eds.), *Handbook of qualitative research* (2nd ed., pp. 733–768). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Enders, J. (1998). Academic staff mobility in the European community: The Erasmus experience. *Comparative Education Review*, 42(1), 46–60.
- Eisemann, I., & Märdian, M. (2018). *Gender equality network in the European research area performing in physics*. Milestone M 4.2 gender and mobility: Insights into the field of physics. https://genera-project.com/portia_web/M4.2-Gender_and_Mobility_2018.pdf adresinden erişilmiştir.
- Fernandez-Zubieta, A., Marinelli, E., & Pérez, E. S. (2013). What drives researchers' careers? The role of international mobility, gender, and family. *Sociología y Tecnociencia/Sociology and Technoscience*, 3(3), 8-30.
- Fielden, J. (2008). *Global trends in university governance*. Education Working Paper Series, 9, Washington, D.C: The World Bank.

- Franzoni, C., Scellato, G., & Stephan, P. (2014). The mover's advantage: The superior performance of migrant scientists. *Economics Letters*, 122(1), 89-93.
- Furnham, A. (2010). Culture shock: Literature review, personal statement and relevance for the South Pacific. *Journal of Pacific Rim Psychology*, 4(2), 87-94.
- Gibson, J., & Mc Kenzie, D. (2013). *Scientific mobility and knowledge networks in high emigration countries: Evidence from the Pacific* (Department of Economics Working Paper Series, Number 2/13). Hamilton, New Zealand: University of Waikato. discussion paper no 05/13, Center for Research and Analysis of Migration, Department of Economics, University College London. http://www.cream-migration.org/publ_uploads/CDP_05_13.pdf. adresinden erişilmiştir
- Godwin, K. A. (2009). Academic culture shock. *New England Journal of Higher Education*, 23(5), 30.
- Gonzalez Ramos, A. M., & Verges Bosch, N. (2013). International mobility of women in science and technology careers: Shaping plans for personal and professional purposes. *Gender Place and Culture*, 20(5), 623-629.
- Green, M. F. (2003). Internationalizing the campus: A strategic approach. *International Educator*, 7(1), 13-26.
- Griffiths, M. (1994). Autobiography, feminism and the practice of action research. *Educational Action Research*, 2 (1)1, 71-82.
- Gürüz, K. (2003). *Dünya'da ve Türkiye'de yükseköğretim: Tarihçe ve bugünkü sevk ve idare sistemleri*. Ankara: Cem web ofset.
- Harzing, A. W., Reiche, B. S., & Pudelko, M. (2013). Challenges in international survey research: A review with illustrations and suggested solutions for best practice. *European Journal of International Management*, 7 (1), 112-134.
- Hoisl, K. (2007). Tracing mobile inventors –The causality between inventor mobility and inventor productivity. *Research Policy*, 36, 619-636.
- Hudzik, J. K. (2015). *Comprehensive internationalization: Institutional pathways to success*. New York: Routledge.
- Jung, E., Hecht, M. L., & Wadsworth, B. C. (2007). The role of identity in international students' psychological well-being in the United States: A model of depression level, identity gaps, discrimination, and acculturation. *International Journal of Intercultural Relations*, 31 (5), 605-624.
- Kehm, B. M. (2008). Germany. In M. Nerad & M. Heggelund, (Eds.), *Toward a global phd? Forces & forms in doctoral education worldwide* (pp. 19-35). Seattle, WA: University of Washington Press.
- Kim, T., & Locke, W. (2010). *Transnational academic mobility and the academic profession*. Centre for higher education research and information. The Open University, London: The Open University.
- Knight, J. (2008). *Higher education in turmoil: The changing world of internationalization*. Rotterdam: Sense Publishers.
- Knight, J., & Madden, M. (2010). International mobility of Canadian social sciences and humanities doctoral students. *Canadian Journal of Higher Education*, 40(2), 18-34.
- Kondakçı, Y. (2010). *Turkey's distinctive position in the internationalization of higher education*. <http://www.mei.edu/content/turkey%E2%80%99s-distinctive-position-internationalization-higher> adresinden erişilmiştir.
- Leask, B. (2015) *Internationalising the curriculum*. Abingdon: Routledge.
- Lezzerini, M., & Hanks, C. (2016). *Phd student outward mobility: Perceived barriers and benefits, findings of focus group conducted in december 2016*. <https://www.universitiesuk.ac.uk/policy-and-analysis/reports/Documents/International/Phd-student-outward-mobility-December-2016.pdf> adresinden erişilmiştir.
- Linkoln, Y. S., & Guba, G. (1985). *Naturalistic inquiry*. California: Sage Publication.

- Marginson, S., Nyland, C., Sawir, E., & Forbes-Mewett, H. (2010). *International student security*. Cambridge, UK; New York, NY: Cambridge University Press.
- Martinez, M. L., & Colaner, K. T. (2017). Experience of international education of East Asian students in English-speaking countries: A four-dimensional approach. *Journal of Student Affairs in Africa*, 5(1), 15-26.
- McLachlan, D. A., & Justice, J. (2009). A grounded theory of international student well-being. *The Journal of Theory Construction and Testing*, 13(1), 27-32.
- Miguélez, E., & Moreno, R. (2013). Do labour mobility and technological collaborations foster geographical knowledge diffusion? The case of European regions. *Growth and Change*, Wiley Blackwell, 44(2), 321-354.
- Miles, B., & Huberman, M. (2015). *Genişletilmiş bir kaynak kitap: Nitel veri analizi* (Çev. Ed: Sadegül Akbaba Altun ve Ali Ersoy). Ankara: Pegem Akademi.
- Mori, S. (2000). Addressing the mental health concerns of international students. *Journal of Counseling and Development*, 78, 137-144.
- OECD (2001). *International mobility of the highly skilled*. OECD Publishing. <https://www.oecd.org/sti/inno/internationalmobilityofthehighlyskilled.htm> adresinden erişilmiştir
- OECD (2008). *The global competition for talent: Mobility of the highly skilled*. OECD Publishing. www.oecd.org/sti/stpolicy/talent adresinden erişilmiştir
- OECD (2014). *OECD International migration outlook 2014*. OECD Publishing. https://www.oecd-ilibrary.org/social-issues-migration-health/international-migration-outlook-2014_migr_outlook-2014-en adresinden erişilmiştir
- Özdemir – Yücesan, G. (2001). Mavi yakalı işçiler üzerine çalışmalarda eleştirel etnografi: Yöntembilimsel ve politik açılımlar/sorunlar. *Praksis*, (4), 332-346.
- Özdemir, M. (2010). Nitel veri analizi: Sosyal bilimlerde yöntembilim sorunsalı üzerine bir çalışma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11 (1), 323-343.
- Paltridge, T., Mayson, S., & Schapper, J. (2012). Covering the gap: Social inclusion, international students and the role of local government. *Australian Universities' Review*, 54(2), 29-39.
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri*. (M. Bütün, S.B. Demir Çev.). Ankara: Pegem Akademi.
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research & evaluation methods* (3rd edition.). Sage Publications, Inc.
- Pinnegar, S., & Hamilton, L. M. (2009). *Self-Study of practice as a genre of qualitative research. Theory, methodology, and practice*. Dordrecht: Springer.
- Reed-Danahay, D. (2017). Bourdieu and critical autoethnography: Implications for research, writing, and teaching. *International Journal of Multicultural Education*, 19 (1),144-154.
- Sherry, M., Thomas, P., & Chui, H. W. (2010). International students: A vulnerable student population. *Higher Education*, 60, 33-46.
- SIU (2011). *SIU report series. International mobility among phd candidates at Norwegian higher education institutions*. Norwegian Centre for International Cooperation in Higher Education (SIU), Kjell G. (Editor) Pettersen, Contributor(s): Arne Haugen (Contributor), SIU. www.siu.no adresinden erişilmiştir.
- Singh, J. (1995). Measurement issues in cross-national research. *Journal of International Business Studies*, 26 (3), 597-619.
- Taylor, P. C., & Settelmaier, E. (2003). Critical autobiographical research for science educators. *Journal of Science Education Japan*, 27(4), 233-244.

- Taşçı, G., & Kenan, S. (2018). From paper to practice: Heed the voice of students! *The Anthropologist*, 32(1-3), 23-31.
- Taşçı, G. (2018). *Yükseköğretimde uluslararasılaşma: Türkiye örneği (1995-2014)* (Yayınlanmamış doktora tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Taşçı-Kaya, G. (2016). Academic discourse by Turkish women: Rules of the game. *International Journal of Gender and Women's Studies* 4(2), 25-35.
- Teichler, U. (2004). The changing debate on internationalization of higher education. *Higher Education*, 48 (1), 5-26.
- Teichler, U., & Janson, K. (2007). The professional value of temporary study in another European country: Employment and work of former ERASMUS students. *Journal of Studies in International Education*, 11(3-4), 486-495.
- Yağcı, E., Ekinci, C. E., Burgaz, B., Kelecioğlu, H., & Ergene, T. (2007). The satisfaction levels of Hacettepe university outgoing Erasmus students. *Hacettepe University Journal of Education*, 33, 229-239.
- Weert, E. (2013). *Support for continued data collection and analysis concerning mobility patterns and career paths of researchers*. Brussels: European commission DG RTD. http://doc.utwente.nl/87840/1/Weert_MORE_project_Support_for_continued_data.pdf adresinden erişilmiştir.
- Wohlert, J., Norn, M. T., Seidelin, C. A., & Klöcker-Gatzwiller, A. (2016). *From quantity to quality in international mobility and networks – International outlook of Danish research, Part I*. Publisher: København: DEA. https://dea.nu/sites/dea.nu/files/mobility_and_networks_web.pdf adresinden erişilmiştir.
- Wulz, J., & Rainer, F. (2015). Challenges of student mobility in a cosmopolitan Europe (43-58). In: Curaj A., Matei L., Pricopie R., Salmi J., Scott P. (eds), *The European Higher Education Area*. Springer, Cham.